

Potilasvakuutuksen ottaminen ulkomailta (EU- ja ETA-maat) käsin tapahtuvaa etättyötä varten
6417/02.08.00.01/2024

Aluehallitus 25.09.2024 § 203

Lisätiedot	Hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen ilkka.naukkarinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4503
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus hyväksyy palvelussuhteessa EU- ja ETA-maista käsin etättyönä tekevien enintään 10 henkilön osalta potilasvakuutuksen ottamisen Pohjola- vakuutusyhtiöstä alla kuvatuilla kriteereillä, ja valtuuttaa hallintojohtajan sopimaan asiaan liittyvistä käytännön asioista.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	<p>Henkilöstöpula on tällä hetkellä hyvinvointialueiden merkittävin ongelma palvelujen antamisessa eri lakien edellyttämällä tavalla. Henkilöstöpulaa yritetään helpottaa suorilla ei-tavanomaisilla palvelussuhteilla ja laajasti myös ostopalveluilla. Korona-ajan myötä etättyön asema vahvistui työsuhteen muotona, ja sitä käytetään paljon paikkariippumattomassa työssä, mutta enenevässä määrin myös varsinaisissa sote-palveluissa. Hyvinvointialueelle on tarjolla lääkäreitä, jotka tulisivat palvelussuhteeseen, mutta työskentelisivät ulkomailta. Tämä palvelu olisi kokonaisuutena edullisempaa kuin ostopalveluna tuotettu palvelu. Siun soten Digisotokeskuksen käynnistymisen myötä lääkäripalveluita voidaan tuottaa Digisotokeskuksen tarpeisiin paikkariippumattomasti myös EU- ja ETA -maista. Palveluita on jo nyt tuotettu kokeneiden lääkäreiden toimesta hyvällä menestyksellä.</p> <p>Aluehallituksen tekemällä päätöksellä § 245/2.11.2023 on mahdollistettu 31.12.2024 saakka viiden samanaikaisen lääkärin työskentely erillisellä vakuutuksella vakuutusyhtiö IF:n myöntämänä. Tämä vakuutus on päättyneenä 31.12.2024, eikä IF enää jatka vakuutusta.</p> <p>Terveydenhuollon toimijalla on velvollisuus hankkia lakisääteinen potilasvakuutus mahdollisia hoitovirheitä yms. varten, joita potilaille voi hoitojen yhteydessä sattua. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on potilasvakuutus Suomen Keskinäisestä Potilasvakuutusyhtiöstä erva-alueen erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen osana. Suomalaisessa lainsäädännössä potilasvakuutus on voimassa vain Suomessa annetuille hoidoille, joissa hoito tapahtuu Suomen rajojen sisällä, ellei potilasta ole lähetetty lääketieteellisiin perustein ulkomaille saamaan hoitoa. Ulkomailta käsin tapahtuva th-ammattilaisen työpanos ei kuulu näin lakisääteisen potilasvakuutuksen piiriin, ja potilasvakuutus on hankittava erikseen niitä</p>

ammattilaisia varten, jotka työskentelevät etänä ulkomailta käsin. Tällä on myös hyvinvointialueen rekrytoinnin kannalta merkitystä.

EU:n keskeisiä periaatteita on työvoiman vapaa liikkuvuus, jota voimassa oleva kansallinen potilasvakuutuslainsäädäntö ei tällä hetkellä huomioi em. periaatteen mukaisesti terveydenhuollon palvelussuhteissa.

Hyvinvointialueet ovat panostamassa digitaaliseen toimintaympäristöön, jossa yksi keskeinen toimintatapa on aikaan ja paikkaan sitoutumaton työ. Mm. käsillä olevan digisotekeskuksen kehittämiseen ollaan kiinnittämässä lääkäreitä, jotka työskentelevät Suomen rajojen ulkopuolella EU/ETA-alueella. Etätöiden mahdollistamista tukevat toimenpiteet voidaan nähdä myös osana myönteisen työnantajakuvan vahvistamista ja rekrytointivalttina tämän päivän maailmassa. Tämän vuoden kokeilun aikana on myös todettu, että eri aikaan alkavien ja päättyvien määräaikaisten ulkomailla työskentelyjen vuoksi aiempi viiden samanaikaisen työskentely on koettu rajoitteeksi, koska jo lyhytkin päällekkäinen työskentely ulkomailla rajoittaa samanaikaisesti vakuutusturvan saamista. Sen lisäksi ostopalvelujen vähentämisen vuoksi on myös aiemmin ostopalvelutuottajien kautta työskennelleitä lääkäreitä ilmoittautunut halukkaiksi työskennellä suoraan hyvinvointialueelle, mutta nyt käytössä oleva samanaikaisen vakuutettujen määrä on ollut virkasuhteeseen rekrytoimisen este. Tämän vuoksi samanaikaisesti vakuutettujen määrää on tarve nostaa suuremmaksi.

Vakuutusmeklarin välityksellä vakuutusyhtiö Pohjolalta on saatu tarjous vakuutusturvasta potilasvakuutuksen osalta, joka koskisi tässä tapauksessa kymmentä (10) nimettyä ulkomailta käsin toimivaa lääkäriä. Vahinkokohtainen korvauskatto olisi 1 miljoona euroa ja vuosimaksu arviolta 6100 euroa. Vakuutusturvan laajentamisella mahdollistetaan riskin kattaminen hoitovirheestä, joka tapahtuu työntekijän toimesta EU- tai ETA-maassa, ja jolla on oikeudet toimia Suomessa. Korvauskaton yli menevät kustannukset jäävät hyvinvointialueen vastuulle, joskin niiden aiheutuminen ko. palvelussuhteissa tehtävän työn ja tilastotietojen valossa on hyvin epätodennäköistä. Selvyyden vuoksi todettakoon, että potilasasiakirjojen käsittely on mahdollista vain EU tai ETA-maassa voimassa olevien tietosuojasäännösten perusteella. Vakuutusyhtiö IF ei jatkanut vakuutusta, eikä vakuutuksen hankkimista ulkomailta vakuutusmeklarin näkemyksen mukaan pidetty edullisempänä vaihtoehtona. Muilta vakuutusmeklarin selvittämiltä vakuutusyhtiöiltä ei saatu tarjousta.

Hyvinvointialueen voimassaolevaan vahinkovakuutukseen hankittaisiin näin lisäpalveluna edellä kuvattu vapaaehtoinen potilasvakuutus niille nimetyille henkilöille, jotka työskentelevät etänä ulkomailta käsin. Kyseessä on hankintalain 136 § sallima vähäinen sopimusmuutos, koska muutoksen tarve johtuu olosuhteista, joita huolellinen hankintayksikkö ei ole voinut ennakoita eikä muutos vaikuta hankintasopimuksen yleiseen luonteeseen. Vakuutus olisi voimassa toistaiseksi, jolloin sen kokonaisarvo määritellään 4 vuoden mukaan, mikä on noin 24.600 euroa.

Vaikka kyseessä olevan lääkäryöpanoksen käyttö on hyvinvointialueen tavanomaista toimintaa ja muutoksia vakuutuksiin tehdään tilanteiden muuttuessa, niin tässä erillinen potilasvakuutus ja siihen liittyvä korvauskatto tuovat asiaan harkinnanvaraisuuden, ja siitä päättäminen kuuluu hallintosäännön mukaisesti aluehallituksen ratkaistavaksi.

Erillisen potilasvakuutuksen ottamista esitetään nyt toistaiseksi voimassa olevana saadun tarjouksen mukaisesti, myös Digisotekeskuksen toiminnan vakiintuessa, varmistamaan riittävä oman palvelutuotannon virkalääkärimäärä ja osaltaan vähentämään ostopalvelujen käyttöä ja parantamaan työnantajamielikuvaa.